

ambachtsheerlijk recht had verworven, ook de nering van het traankoken voort, die de zindelijke stad haar gaarne overliet (1). Meer andere voordeelen werden haar door deze gegund. In 1601 reeds werd het aanleggen van scheepstimmerwerven ter reparatie, en in het algemeen tot het bouwen van schepen voor de visscherij en de vaart, veroorloofd, »mits» — de voorwaarde is nog opmerkelijker dan de vergunning zelve — »mits toeziende dat Delfshaven niet al te zeer toenam» (2).

Wie dus angstvallig waakt dat hem de zijnen niet boven het hoofd groeien, blijkt doorgaans ten laatste niet zoo zeer voor zich zelf als voor zijn burens gezorgd te hebben. Zoo is het ook met Delft uitgekomen. De Delfshavenaars waren niet aan den grond gebonden; het stond hun vrij te verhuizen, als zij elders beter dan in hun geboorteplaats aan den kost komen of er meer naar hun zin leven konden. Van die vrijheid hebben niet weinigen bij verschillende gelegenheden gebruik gemaakt. Vooral Rotterdam verstond de kunst om de ontevreden en aan te lokken. Een enkel geval als proeve. In 1638 had reeds langen tijd kerkelijke tweespalt in de gemeente geheerscht, en werd eindelijk door de classis ten voordeele der rechtzinnigen uitspraak gedaan. Op het vernemen dier beslissing verzamelden zich de voornaamste der misnoegden en stevenden met zes en dertig buizen naar Rotterdam, dat hen met open armen ontving en aan hun wenschen gereedelijk voldeed (3).

Op dien tijd, in de eerste helft der XVIIe eeuw, was het al een uitgemaakte zaak dat Rotterdam van de

---

(1) Van Spaan, bl. 202.

(2) F. J. Kleijn, Beschrijving en Geschiedenis van Delfshaven (eigenlijk meer nuttige bouwstof tot zulk een geschiedenis), bl. 47.

(3) Kleijn, bl. 69.